

Prot. doc. P. Aleš: Cirkevné dejiny	95,-
Trebník	40,-
Pravoslávny katechizmus (český a rus.)	10,-
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,-
Prot. B. Aleš: Liturgika (česká)	3,-
Patriarcha Alexij: Výbor z díla (český)	10,-
Patriarcha Sergij: O spasení (slov.)	10,-
Metropolita Nikolaj: Výňatok z diela	12,-
Prof. dr. Pružinský: Patrológia I. a II. diel	101,-
Metr. Jelevferij: Na Božej nive (slov.)	10,-
Cirkevné právo	37,-
Homiletika	10,-
Dr. Kačur I.: Stručný prehľad cirkevnej archeológie	15,-
Dr. Kernaševič: Pastorálka	18,-
Dr. Kernaševič: Všeobecný typikon	16,-
Praktický trebník	40,-
Teologický zborník II.	56,-
Základné bohoslovie	24,-
Obrázky „Pamiatka na sv. Prijímanie“	3,-
Nový zákon (cirk. slovanský)	50,-
Dr. Š. Balogh: Úvod do filozofie	10,-
Služebník (cirk. slovanský)	60,-
Istoriya pravosl. cerkvi (rusky)	4,-
Teologický zborník IV.	52,-
Dr. P. Kernaševič: Zrovnávacie bohoslovie	112,-
Veľký zborník (latinkou)	80,-
Modlitebník Chlieb duši	25,-

Budúce číslo vyjde 2. decembra 1975

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava.
Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada.
Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red. prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Duklianske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraníčnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 — Povoľené SÚTI 15/18 z 27. 12. 1972.

ODKAZ **SV. CYRILA A METODA**

ROČ. XXI. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 11/1975

Detská príloha nášho Odkazu

Pokračujeme dnes témou pre vás menej zaujímavou, ale predsa potrebnou:

reč bude o sviatosti manželstva.

V tejto sviatosti sa udeľuje milosť, ktorá spája ženicha a nevestu, aby obaja zjednotení s Isusom Christom spolu žili v oddanej láske a vernosti po celý život, vzájomne si pomáhali a svoje deti dobre vychovávali. Že manželstvo je sviatosťou vieme zo slov sv. ap. Pavla (Ef. 5, 32), ktorý ho nazýva veľkým tajomstvom. Manželstvo bolo ustanovené ešte v raji a Isus Christos ho povýšil na sviatosť. Pred uzavretím cirkevného sobáša majú obaja partneri dobre poznať učenie viery a prijať sviatosť pokánia a eucharistie. — Potom nasleduje obrad cirkevného sobáša, ktorý akiste z našich chrámov dobre poznáte. Z donútenia nikto nemôže vstúpiť do stavu manželského, lebo také manželstvo by nebolo platné. Platnému manželstvu prekáža duchovná alebo pokrvná príbuznosť, švagrovstvo, nepľnoletosť jedného z partnerov. Zmiešané manželstvo znamená, že jeden z partnerov nie je pravoslávny. Tu sa treba varovať roztržok pre vieru, lebo také roztržky by ohrozovali zdravý manželský život, viedli by k náboženskej ľahostajnosti.

Pri sobáši samotnom musia byť prítomní dvaja svedkovia. Manželov tu spája Boh, preto Isus Christos povedal: „Čo Boh spojil, človek nerozlučí“ (Mat. 19, 6). Z toho dôvodu pravoslávna cirkev veľmi zriedka povoľuje rozlúčenie manželstva a robí tak len vtedy, keď sa v manželstve z viny jedného z manželov vyvinuli pomery tak, že je nenapraviteľne zničený mravný a náboženský základ manželstva a je znemožnené dosiahnutie jeho účelu. V tom prípade cirkev pravoslávna vyslovuje súhlas k rozlúčeniu manželstva. O celej veci rozhoduje cirkevný súd, ktorého rozsudok musí potvrdiť miestny biskup. Také isté stanovisko mala i prvotná cirkev (Mat. 5, 32; 19, 9).

Sobáše sa majú konať len v povolenom čase, teda nie v pôste. Nie všetci ľudia sa musia ženit, alebo vydávať. Nie je však správne zakazovať manželstvo duchovným, lebo sa tým zľahčuje sviatosť manželstva, akoby pre kňaza nebola dôstojná. V prvotnej cirkvi sa všetko duchovenstvo ženilo. Apoštol Pavel v svojej I. epistole Timoteovi (4, 1—3) hovorí, že brániť niekomu v ženbe, prípadne vydaji je diabloská náuka a pokrytectvo. Sami apoštol však bol slobodný, ovšem dobrovoľne. Apoštolské pravidlo 5. stanovuje, že kňazovi, ktorý by svoju ženu vyhnal, hoci z dôvodu pobožnosti, má byť zakázané konať bohoslužby a ak nevezme ženu späť, vezme sa mu kňazský úrad. Druhýkrát ženit sa kňaz nesmie podľa 17. apošt. pravidla. Týmto pravidlom sa riadi pravoslávna cirkev i dnes.

Vaša teta Helena

Uvedenie Presvätej Bohorodičky do chrámu

Keď mala Mária tri roky, rozhodli sa jej rodičia Jáchym a Anna uskutočniť to, čo sľúbili, keď sa modlili k Bohu o darovanie dieťaťa. Pozvali si príbuzných, pozvali mladé dievčatá, obliekli Prečistú svoju dcéru do najlepších šiat a slávnostne ju viedli do jeruzalemského chrámu. Vpredu kráčali dievčatá so zapálenými sviečkami a držali Máriu za ruky, a vzađu išli príbuzní a známi — všetci s horiacimi sviečkami v rukách. Obkolesovali Máriu ako hviezdy nebeské svetlý Mesiac. Zo všetkých strán sa zbíhali obyvatelia Jeruzalema, svätí anjeli podľa slov cirkevnej piesne, s údivom sa pozerali, ako vchádza Mária do svätyne svätých... Malé deti, ktoré išli pred ňou, spievali Dávidove žalmy a jej spravodliví rodičia Jáchym a Anna opakovali Bohom vnuknuté slová svojho praotca Dávida: „Počujže, dcéra, a viď, nakloň svoje ucho: zabudni ľud svoj a svoj otcovský dom!“ (Ž. 45, 11). A všetci vítali budúcu Matku Veľkého Archijereja — Isusa. Jej svätí rodičia sa obrátili na kňaza Zachariáša, svojho príbuzného a otca sv. Jána Predchodcu Pána, a povedali mu: „Prijmi, Zachariáš — prorok, našu dcéru, Bohom nám darovanú! Prijmi a usídl ju v dome Božom; neskúmaj tajomstvo Božie a čakaj, kým sám Boh, ktorý ju povolal do svojho chrámu, ukáže na nej svoju vôľu!“

Chrám jeruzalemský mal pätnásť stupňov pri vchode; keď spravodliví rodičia postavili Prečistú na prvý stupeň, toto malé dievčatko, ovládnuté duchom lásky k Bohu, samo bez pomoci rýchlo vstúpilo až k chrámu. Všetci sa čudovali a sv. Zachariáš ako prorok videl v duchu v tom budúci osud Márie; vzal ju za ruku a s duševnou radosťou ju uviedol do chrámu so slovami: „Choď, Čistá! Choď, Preblahoslavená! Vojdi s radosťou do chrámu svojho Pána!“ A ozaj, Prečistá radosť vykročila za Zachariášom a on ju viedol do vnútrajšku, do svätyne svätých, za druhý záves, kam nielenže žena, ale ani kňazi nesmeli vchádzať. Vojst mohol len veľkňaz raz do roka s obeťou krvavou. Zachariáš tak konal na vnuknutie Ducha Božieho.

Svätí rodičia priniesli Bohu dary, obete a keď obdržali požehnanie od kňaza a od všetkých kňazov Božích, vrátili sa domov so všetkými príbuznými. Radovali sa a ďakovali Bohu, že im dovolil splniť ich sľub. A Presvätá Mária zostala pri chráme Božom; modliť sa chodila do svätyne svätých a ostatný čas trávila v príbytku dievčat, ktoré dočasne boli pri chráme Šalamúnovom, aby sa modlili k Bohu. Mária sa rýchlo naučila čítať slovo Božie a robiť rôzne ručné práce, pradenie vlny a ľanu,

šila hodváb a tkala dokonca celé odevy; taký bol potom chiton Spasiteľov, nie šitý, ale tkaný vcelku. Zvlášť rada zhotovovala odevy pre kňazov. Ráno sa srdečne modlila, cez deň pracovala a čítala Písmo sväté, a večer opäť zasvätila modlitbe, kým sa neobjavil anjel Boží, ktorý jej prinášal jedlo. Jedlo dostávala i od chrámu, ale zvyčajne ho dávala žobrákom.

Jáchym s Annou často navštevovali svoju blahoslavenú Dcéru, najmä sv. Anna. Tradícia dokonca pozná v Jeruzaleme dom, kam sa presťahovali z Nazaretu Máriini rodičia, aby boli bližšie k dcére milovanej.

Presvätá Mária žila pri chráme Božom dvanásť rokov a bola tam pripravovaná Vševedúcnosťou Božou na to, že sa stane Matkou Syna Božieho. Časté besedy s anjelmi v nej vzbudili želanie zostať navždy pannou a žiť v čistote anjelskej. A naozaj sa stala prvou Pannou na svete, ktorá sa zasnúbila Bohu a panenstvo postavila pred život manželský. V Starom zákone nebolo príkladu, aby panna zostala čistou navždy a manželstvo bolo nad celoživotnou čistotou povýšené.

(Trojické lístky, 1882)
Cirkevný vestník

Hospodin podopiera všetkých padajúcich a pozdvihuje všetkých sklúčených (Žalm 144, 14)

Človek sa následkom hriechu stáva chorým, nečistým, ale Božia milosť k stvoreniu je natoľko veľká, že z milosti Božej sa môže kresťan priblížiť k Bohu so svojím trápením a prosiť Všemohúceho o pomoc. Ak prosíme modlitbou čistou, hodnou veľkosti Božej, Boh nám pomôže. Nie vždy dostaneme to, o čo prosíme, lebo niekedy sme v modlitbe chladní. Aby sa naša modlitba páčila Bohu, musíme poznať prostriedky, ktoré v nás budia modlitebné rozpoloženie.

Kresťan, ktorý pristupuje k modlitbe, musí si najprv uvedomiť, že stojí pred veľkosťou a vznešenosťou Toho, ktorého meno je veľké a strašné (Ž. 99, 3), že sa približuje k Tomu, kto je „ohňom spaľujúcim pre všetko nečisté“ (Žid. 12, 29), že vchádza do obcovania so Svätým a Spravodlivým, s Tým, ktorý sa odvracia od každej nepravdy a klamstva srdca (Ž. 6, 5). Toto vedomie si od nás vyžaduje, aby sme sa uberali k Bohu s dušou a srdcom plnými vrelej modlitby, s čistým telom i dušou, s pocitom strachu. Jeden svätiteľ povedal: Ak by si bol anjelom podľa čistoty života, ak by si pred modlitbou nemal nič zlého na svedomí, i vtedy si musíš spomenúť na to, že samotní anjeli sa trasú pred veľkosťou Boha, a my sme akí? Hriešni od kolísky až po hrob.

Najmä vtedy, ak vchádzame do chrámu si spomeňme na pravdivé slovo Božie: „Slúžteže Hospodinu v bázni a veselte sa s trasením“ (Ž. 2, 11). Chrám je posvätné miesto na modlitbu a vchádzame tam, aby sme sa ukázali pred tvárou Božou a Jemu slúžili. Ak si pomyslíme, že sme povolaní k nekonečnej svätosti, k zdokonaleniu sa, musí táto myšlienka zväfaziť nad našou roztržitosťou, bezcitnosťou, formálnosťou, nedbanlivosťou o seba a táto myšlienka nás musí prinútiť k bázni, k pokore a k strachu pred Ním — Bohom pravdy.

Pomyslenie na veľkosť Božiu naladí ľudskú dušu k modlitbe a podporí jeho úsilie o ozajstnú modlitbu, nezabúdajme často myslieť i na to, čím zostane duša bez modlitby a čo nám usilovná modlitba môže dať. Už samo úsilie človeka — kresťana, bez pomoci milosti Božej, je nedostatočné na to, aby sa taký človek zbavil hriechu. Na obrátenie hriešnika k Christu, okrem úsilia jeho samého, treba ešte milosť Božiu, ktorá svätí každého človeka.

Modlitba, to je vystretá pravica, ktorou prijímame pomoc zhora, silu proti našim neduhom, odpustenie našich nepravostí. To, čo pre telo znamená slnečné svetlo, to je pre dušu modlitba. Telo bez duše je mŕtve, a duša bez modlitby je tiež mŕtva, lebo nešťastná je duša toho kresťana, ktorý sa len nerád modlí a neprivoláva modlitbou svetlo Christovo na seba.

My, kresťania, aby sme tieto povzbudzujúce myšlienky k modlitbe ešte zosilnili, musíme si opakovať presné slová zjavenia Božieho o sile modlitby: „Veď Ty si, Pane, dobrý, ochotne aj odpúšťaš, ku všetkým, čo Ťa vzývajú, si hojný v milosti“ (Ž. 86, 5); — „V úzkosti volali na Hospodina a vytrhol ich zo súženia“ (Ž. 107, 6); — „Hospodin podporuje všetkých padajúcich a pozdvihuje všetkých sklúčených“ (Ž. 145, 14).

Zvlášť silne pôsobia tieto slová na nás, aby sme si udržali potrebnú sústredenosť k modlitbe. Veď sám Isus Christos povedal: „A všetko obdržíte, čokoľvek budete prosiť v modlitbe s vierou“ (Mat. 21, 22). A ešte: „A čokoľvek budete prosiť v mojom mene, učiním to, aby Otec oslávený bol v Synovi“ (Ján 14, 13). — „Bďte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia; duch je síce hotový, ale telo mdlé“ (Mat. 26, 11).

Aby sme nadobudli milý návyk dobrej a srdečnej modlitby, musíme vedieť využiť i rozporenia nášho tela a vonkajšie podmienky, slovom na úprimnú modlitbu treba využiť všetko, čo pomôže dobrému naladeniu duše k modlitbe a čo oslabí hriešne telo v prospech duše. Modlitby s poklonami po zem, alebo modlitby konané na kolenách oslabujú hriešne telo a povzbudzujú dušu, aby sa mohla povzniesť k Bohu s čistými úmyslami.

Hrešíme, ak konáme dlhú modlitbu formálne alebo ľahkomyselne, lebo taký hriech potom posudzuje každú dlhú modlitbu ako ľahkomyselnú, alebo formálnu. Dlhá modlitba je užitočná, ak sa modlíme sústredene, celou silou svojej duše i tela a takáto modlitba uzdravuje z ľahkomyselnosti a učí modlitbe Bohu milej. Na poznanie hocakého umenia treba také umenie študovať. O to viac treba námahy a učenia sa na to, aby človek mohol uviesť svoju dušu do modlitebného rozpoloženia a naučiť ju modliť sa stále tak, ako sa patrí. Netreba opovrhovať vonkajšími podmienkami a treba zachovávať ustanovenia sv. pravoslávnej cirkvi o čase zasvätenom modlitbe a pôstu, treba navštevovať chrám Boží a modliť sa tam, kde nás všetko k modlitbe vyzýva.

I toto, čo sme tu napísali, hoci toho nie je veľa, nech pomôže našej duši k horúcej, bohumilej modlitbe. Treba si celou silou svojej duše želať naučiť sa dobrej modlitbe a prosiť Isusa Christa, aby nás to naučil. Ak budeme v sebe neustále vyvolávať modlitebnú náladu a povzbudzovať v sebe vieru v Boha a v to, že nám daruje, o čo prosíme, všetky blaha od Boha aj dostaneme.

† Cyril, biskup michalovský

SIOFOCK: delegáti Výboru pre pokračovanie v práci KMK — v treťom rade J. Bl. metropolita Dorotej

Z ústredia

V dňoch 15.—20. septembra t. r. sa konalo zasadnutie Pracovného výboru KMK a Výboru pre pokračovanie v práci KMK. Naša pravoslávna cirkev sa aktívne zúčastnila na tejto práci.

Za našu cirkev sa na zasadnutí Výboru pre pokračovanie v práci KMK zúčastnil J. Bl. metropolita Dorotej ako riadny člen tohto výboru, ďalej prot. dr. J. Šuvarský, zástupca gen. tajomníka, a prot. dr. A. J. Novák, vedúci oddelenia pre finančné otázky. Naša delegácia priletela do Budapešti v nedeľu 14. septembra 1975. Bola srdečne privítaná predstaviteľmi maďarskej pravoslávnej cirkvi a cirkvi protestantských v MER. Starostlivosť o nás prevzal prot. Eliáš Berki, ktorý nám ukázal Budapešť a jej pamätihodnosti. J. Bl. metropolita Dorotej v sprievode otca Jaroslava navštívil tiež ruskú pravoslávnu cirkev v Budapešti.

Dňa 15. 9. ráno všetkých 239 delegátov zo 43 krajín odcestovalo autokarmi do Siofocku, kde sa konferencia konala. Ubytovaní sme boli v luxusných hoteloch „Balaton“ „Lido“, „Europa“ a „Hungaria“ pri Balatone. Všetkých delegátov privítalo letné slnečné počasie.

Odpoludnia toho istého dňa sa konalo 1. stretnutie pracovného výboru na ktorom bol prítomný o. dr. Šuvarský.

Oficiálne zasadanie Výboru pre pokračovanie v práci KMK bolo slávnostne otvorené v utorok 16. 9. ekumenickými bohoslužbami, ktoré slúžil prof. Bacta z Ghany. Zasadnutie pozdravili biskup dr. T. Bartha v mene ekumenickej rady cirkví v MLR, ďalej predstavitelia rímskokatolíckej cirkvi, maďarskej Rady mieru a štátnych orgánov. Prehovorili predstavitelia SRC, KEC, Celoafrickej konferencie a oboch Vietnamských republík. **Nasledovalo vystúpenie dr. Nikodima, metropolitu leningradského a novgorodského, prezidenta KMK,** ktorý hovoril o politickom vývoji v poslednom období. Pôkázal na smer, ktorým by sa mala uberať ďalšia práca nášho hnutia.

Po slávnostnom otvorení sa začalo plenárne zasadnutie.

Referáty k hlavnej téme „**Výzva kresťanov za spoluprácu, za mier a spravodlivosť**“ predniesli prof. J. M. Yutzis z Argentíny, prof. K. Pröle a prof. J. E. Will. Prof. J. Bognár, riaditeľ Inštitútu svetovej ekonomiky budapeštianskej univerzity prednášal o novom usporiadaní svetovej ekonomiky. Gen. tajomník dr. K. Tóth predniesol správu o činnosti hnutia za posledné dva roky.

Dňa 17. 9. odpoľudnia bola usporiadaná pre všetkých účastníkov plavba loďou po Balatone. Večer delegáti začali pracovať v skupinách, a to v teologickej, politickej, ekonomickej a administratívnej. Na práci teologickej komisie sa zúčastnil metropolita Doroteja a o. dr. Suvarský, ktorý bol podpredsedom komisie. Dr. A. J. Novák pracoval v komisii administratívnej. Zasadanie komisií prebiehalo od 17. do 19. septembra denne od 8.30 do 22. hod. Dňa 19. septembra odpoľudnia sa začalo opäť plenárne zasadnutie, kde predsedovia komisií a redakčného výboru predniesli správy o vypracovaných dokumentoch. O 18. hod. sa konal slávnostný akt, pri ktorom boli udelené metropolitovi Pavlovi Mar. Gregorisovi z Indie, Alexejovi Bujevskému z ZSSR a pastrovi Charles L. Grayovi z USA čestné doktoráty. Večer bola recepcia pre všetkých účastníkov, ktorú usporiadala Ekumenická rada cirkví v MLR.

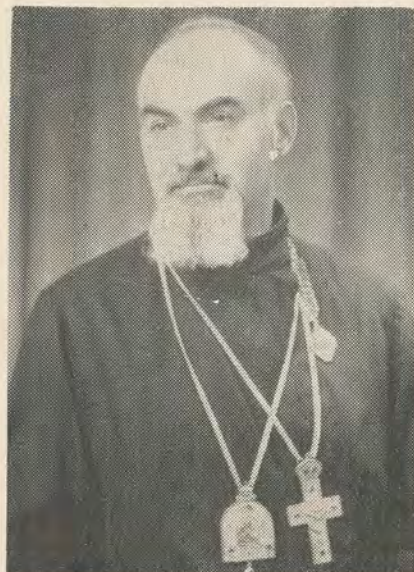
Dňa 20. septembra sa diskutovalo o záverečnej správe zo zasadania a účastníci schválili komuniké. Zasadnutie bolo ukončené modlitbou metropolitu dr. Nikodima. O 17. hod. sa konalo zasadanie pracovného výboru KMK, ktoré zhodnotilo celú prácu Výboru pre pokračovanie v práci KMK a prijalo program ďalších akcií na nasledujúce obdobie. Delegáciu hlavných predstaviteľov KMK na čele s metropolitom dr. Nikodimom prijal prezident Maďarskej ľudovej republiky. Delegáti večer odcestovali do Budapešti, kde sa v nedeľu zúčastnili na bohoslužbách v rôznych chrámoch. Naša delegácia sa vrátila domov v nedeľu 20. septembra 1975.

NA NAŠU PRAVOSLÁVNÚ CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ DAROVALI:

Ján Karpčinský, Veľká Trňa, Kčs 100.—, Ján Pituch, Kurov, 100.—, Ján Borovský, Hriadky, okr. Trebišov, 50.—, Alžbeta Polinská, Albinov — Sečovce, 25.—, Bohuznáma zo Slávkoviec, 20.— a Mária Lukáčová z Petrikoviec Kčs 25.—. Všetkým darcom srdečne ďakujeme za to, že nezabúdajú na potreby nášho tlačeneho slova. Mená ďalších darcov uverejníme v budúcom čísle.

Desať rokov biskupskej činnosti

PREOSVIETENÉHO VLADYKU CYRILA, BISKUPA MICHALOVSKÉHO

Dňa 14. novembra 1975 uplynulo **desať rokov od vysviacky Preosviateného vladyku Cyrila na biskupa.** Pred desiatimi rokmi prijal chirotoniu z rúk Jeho Blaženstva metropolitu Doroteja, Preosviateného vladyku Nikolaja, biskupa prešovského a neb. Preosviateného vladyku Metoda (Milého), býv. biskupa michalovského.

Náš vzácny jubilant pochádza z Gorondy na Zakarpatsku, z tej slávnej Gorondy, kde pravoslávni občania aktívne vystúpili proti podkarpatským maďarofilom, ktorí žiadali pripojenie trojuholníka Baťovany, Mukačevo, Berehovo k Maďarsku pred druhou svetovou vojnou. Ma-

ďarských poslov s podpismi za pripojenie pochytili a podpisy spálili. Takí sú slávni rodáci Preosviateného vladyku Cyrila. **Preosviatený vladyka Cyril rád prijal pozvanie a prišiel na pomoc našej cirkvi, kde nakoniec na seba vzal i ťažké bremeno biskupa mladej a neskúsenej michalovskej eparchie.** Za desať rokov svojho pôsobenia v michalovskej eparchii Preosviatený vladyka Cyril prežil mnoho trpkých chvíľ, zdá sa, že viac, ako bolo tých radostných. Nikdy však neklesol a neklesá pod náporom nepriaznivých okolností, ale žije v plnej pokore pred Bohom a pravoslávnymi veriacimi ďalej svojim pracovitým a zbožným životom. **Láskavou rukou vedie svoju eparchiu a je pravidelným prispievateľom našej cirkevnej tlače.** Radi čítame jeho články, ktoré píše výlučne na teologické témy. Sú plné zbožnosti a lásky k blížnemu, láskavosti k ľuďom. Taký je i náš Preosviatený vladyka Cyril, a za to si ho vážime.

Nášmu vzácnemu a milému jubilantovi dovoľujeme si pri príležitosti desiateho výročia jeho chirotonie na biskupa zaželať v prvom rade to, čo si akiste on sám želá najviac: pokoj a úplnú usporiadanosť v jeho eparchii. Jemu osobne potom veľa Božieho požehnania a pevného zdravia.

Ispolla eti despota!

Tajomstvá nového života

II.

ZROD K NOVÉMU ŽIVOTU

Pred tisíc deväťsto štyridsiatimi piatimi rokmi bol v Jeruzaleme popravený človek menom Jehošua, alebo ako my hovoríme, Isus. Tento fakt by pre nás, ľudí 20. storočia, značil málo. Ale pretože „vzdal sa Božej podoby, vzal na seba podobu služobníka, podobným sa stal ľuďom“ (Filip. 2, 7) a dokonca „v ňom prebýva všetka plnosť Božia telesne“ (Kol. 2, 9), všetko, čo s Ním súvisí, má pre nás nesmierny význam. Veď týmito historickými udalosťami sa pripravovala obnova ľudstva, ktoré sa na počiatku svojich dejín spreneverilo svojmu vznešenému poslaniu. Ale vidíme, že po zavŕšení Isusovho diela sa ľudia automaticky nezmenili. Jeho smrť a víťazstvo nad smrťou, to nebolo šibnutie čarovného prútika, ktorým by sa odrazu všetko zmenilo. Boh rešpektuje ako vzácny dar ľudskú slobodu a nový život nikomu nenanucuje. Je na každom z nás, či sa sami rozhodneme z prameňa tvorivej energie Božej čerpať. Ak chceme, ako to urobiť?

V prvom rade treba spoznať diabolskú moc zla v živote a uznať, že záchrana je v Bohu. A tu je miesto pre kúpeľ znovuzrodenia, tu je čas, aby sme ponorením do vody posvätnéj Christovou prítomnosťou zomreli a vy-norením sa z nej aby sme povstali k novému životu. Ináč nemožno. Sám Majster určil spôsob ako prijať Jeho dar, keď povedal Nikodémovi: „... Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Kráľovstva Božieho“ (Ján 3, 5). V súčasnej dobe sa praktizuje krst nevedomých detí. To nás, ktorí sme boli takto pokrstení, stavia pred vážnu povinnosť: raz dôjsť na svojej ceste životom k bodu zásadného obratu. Milostivé pôsobenie krstu je v nás zakorenené od malička; preto nemusí vždy prísť k takému dramatickému obráteniu ako so Saulom, z ktorého sa stal Pavel, apoštol národov. Predsa však každý z nás je raz postavený pred otázku, ktorým smerom ďalej? Také rozhodnutie nie je ľahké, musí to byť rozhodnutie tvrdé; potrebujeme živú vieru, aby sme s Isusovým bratom mohli povedať: „Ja ti zo svojich skutkov ukážem vieru!“ (Jakub 2, 18). Potrebujeme, aby nám raz nepovedali: „Takto, že si vlažný, ani horúci, ani studený, vyplujem ťa z úst“ (Zjav. 3, 16). Potrebujeme byť takým spoločenstvom, takou cirkvou, v ktorej Duch Boží veje plameňmi ako v deň prvej Päťdesiatnice. Treba nám, aby Duch Boží ostával v nás. Preto sme krstení nie iba vodou, ale i Duchom. Krst Duchom svätým človeka, ktorý sa obnovil tajomstvom krstu, naozaj oživí a naplní vzácnymi darmi Ducha svätého. Stáva sa to, keď kňaz kladie ruky na pokrsteného, dáva mu pomazanie svätým myrom, ako pečať daru Ducha svätého.

Tak ako nás krst, ktorý sme dostali po narodení na svet, vedie k povinnosti raz dať svoj život do generálneho poriadku, tak potom krst Duchom

svätým, sväté myropomazanie, nám pomáha tento vážny krok urobiť. Pochop, že si Ducha svätého naozaj dostal, že je pripravený ťa uchopiť a viesť za ruku na prvých krokoch novým životom, len mu musíš urobiť v sebe miesto!

V pravoslávnej tlači bolo nedávno zverejnené proroctvo svätého Nila, atonského pustovníka zo 16. storočia. Okrem iného o kresťanoch našej doby vravel: „V tom čase sa morálka a tradície kresťanov a Cirkvi zmenia... veľké miesto nadobudne faloš a žiadostivosť. Ziskuchtivosť, cudzoložstvo... tajné hriechy ovládnu kresťanov“. Potrebujeme pravý opak a neostáva nám, než prosiť o to Boha, ktorý „pôsobí všetko vo všetkých“ (1 Kor. 12, 6). Len tak bude naše svedectvo pred ľuďmi okolo nás vieryhodné, keď na nás uvidia, že sa s nami niečo stalo. Áno, i dnes v 20. storočí sú, alebo prinajmenšom môžu byť kresťania naplnení Božím duchom a Jeho darmi, napr. „schopnosť činiť divy, a zas inému prorokovať, opäť inému rozlišovať duchov“ (1 Kor. 12, 10). Pritom všetkom musíme pamätať na slovo najdôležitejšie, že „najväčšia je láska“ (1 Kor. 13, 13). Láska je dôkaz, že to nové v nás sa už začalo, že v nás zasiahla moc, ktorá nás pretvára. Nejde o hockakú lásku. Uchýlime sa ešte raz dnes k citovaniu apoštola Pavla z jeho chválospevu na lásku v prvom liste korintskej cirkvi a tým dnešnú úvahu o zrode k novému životu ukončíme: „Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevypína, nenadýma; nie je neslušná, nie je sebecká... ale teší sa s pravdou; všetko znáša..., všetkého sa nádeje, všetko trpezlivo čaká. Láska nikdy neprestane“ (1 Kor. 13, 4–8).

-iš-

Zo studnice našich sv. otcov

Sv. mučeníka Štefana Nového slávime 26. novembra a v jeho tropare spievame: „...rozhnal jesi mračnuju prelesť jeretičestvujuščich, pokazavjy istinnuju slavu pravoslavnych seho radi proslavilsja jesi...“ Keď spievame tento tropar, myslíme na všetkých mučeníkov, ktorí trpeli za pravoslávnu vieru na našom území. Koľko pretrpel sv. Metod, dozvedáme sa z listu pápeža Jána VIII. biskupovi Hermanrichovi: „Na oplakanie tvojich nepravostí stačila by, myslíme, iba studnica slz, ako hovorí prorok Jeremiáš. Veď ktoréhože nehovoríac biskupa, ktoréhože svetského človeka, ba dokonca

ukrutnosť alebo zverskú surovosť tyrana neprekročila, neprekonalala tvoja trúfalosť, keď si brata a nášho spolubiskupa Metoda v žalári väznil a pod holým nebom v najtuhšej zime a za hrozných dažďov dlhý čas trýznil a pozbavil správy biskupstva jemu zvereného, ba vo svojej nepríčetnosti si zašiel tak ďaleko, že si ho privlečeného pred biskupský dvor bol jazdeckým bičom ťahal...“ Ďalej z listu toho istého pápeža legátovi Pavlovi z Ancony, z roku 873: „...Väznili ho v žalári a trápili zauškovaním ba nepripustili k bohoslužbám a tri roky ho odháňali od biskupskej stolice“. — Toto prežil sv. Metod za svoje pravoslávne presvedčenie. Ale nič nevedelo zlomiť presvedčenie takých mučeníkov, lebo to bola východná pravoslávna škola, ktorá ich vychovala, kde mali ako príklad nespočetné hrdinstvá a príklady sv. mučeníkov, ktorí neváhali položiť svoje životy za pravoslávnu vieru. Takým príkladom bol aj sv. muč. Štefan Nový, ktorý položil život za ikony, t. j. za pravoslávne učenie o uctievaní ikon.

Sv. muč. Štefan Nový pochádzal z Carihradu. Mal dve sestry a keď sa narodil, jeho rodičia ho zaslúbili Bohu. Veľký vplyv naňho mali knihy sv. Jána Zlatoústeho a výchova rodičov. V tej dobe boli pravoslávni prenasledovaní heretikmi a mučení za uctievanie ikon, preto mnohí opúšťali svoje domovy, žili v jaskyniach a na neznámych miestach. Rodičia sv. Štefana nedali do heretického monastiera, ale radšej do ústrania na horu Aixenta v Betánii, kde ho prijal otec Aixentij ako šestnásťročného. Viedol tu mníšsky život a neskôr bol pravoslávnymi vyhľadávaný a ctený. Po sneme v Carihrade roku 754, ktorý bol proti ikonám, vyhľadali aj muč. Štefana a nútili ho podpísať heretický dokument proti ikonám, podplácali ho, krivo naňho svedčili že sa rúha Bohu, cisárovi, že hriechne žije, provokovali, bili, až ho napokon zabili spolu s inými mučeníkmi.

Mučeník Teodor odniesol jeho telo do monastiera potajomky. Tak o udalosti píše kniha „Žití svjatých, svjatyja, velikija čudotvornyja Lavry Pečerskija Kijevskija“ z roku 1689.

Každá doba prinášala neprijemnosti i medzi veriacimi. Zabúdalo sa prísť často na slová spisovateľa L. N. Tolstého. „S hriechom zápas, s hriešnikom sa zmieruj, nenáviď, čo je zlého u človeka, ale človeka miluj.“ Život ide ďalej a všetko mení nie tak, ako si zlý želá, ale tak, ako napísal Ján Kollár: „Čas vše mení i časy, k víťazství on vede pravdu, co sto věků bludných. hodlalo zvrtné doba“.

Štefan Horkaj, duchovný

PETRA, kníhkupectvo a obchod devocionáliami v Prešove, ul. SRR č. 1, upozorňuje, že prijíma objednávky na Pravoslávny cirkevný kalendár 1976.

Zo života Pravoslávnej bohosloveckej fakulty

JUBILEJNÉ 25. OTVORENIE AKADEMICKÉHO ŠKOLSKÉHO ROKU NA PBF

Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prešove otvorila dňa 1. októbra už po dvadsiaty piaty raz svoje brány, čím vstúpila do jubilejného štvrtstoročia svojej existencie.

Do rámca týchto osláv zapadol i tohtoročný sviatok Povýšenia sv. kríža, ktorému je zasvätená fakultná kaplnka. Dňa 27. septembra v ranných hodinách tu odslúžil sv. liturgiu d. o. prot. dr. A. Mihaľov, dekan fakulty, a d. o. prot. J. Iljuk, spirituál PBF na počesť tohto sviatku.

Školský rok bol otvorený slávnostnou archijerejskou sv. liturgiou dňa 1. októbra. Táto sv. liturgiu slúžil Jeho Blaženstvo Dorotej, metropolita pražský a celého Československa s otcami profesormi. Prítomní boli obaja Prešovskí vladykovia, študenti, hostia a veľký počet prešovských veriacich. Po sv. liturgii a prosebnom molebene Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej prehovoril k prítomným, najmä k študentom. Poukázal okrem iného na dvadsiťročného Isusa, ktorý v jeruzalemskom chráme sa často zdržiaval, „počúval a spytoval sa medzi učiteľmi.“ Vladyka metropolita nabádal študentov, aby podľa vzoru Isusa Christa sa vzdelávali v bohosloveckej náuke a v chráme Božom prijímali dary sv. Ducha.

Akt otvorenia školského roku 1975/76 previedol prodekan d. o. prot. dr. Štefan Pružinský, ktorý privítal prítomných profesorov, študentov a vzácných hostí, medzi ktorými boli aj zástupcovia štátnej správy. Boli to zástupcovia českého a slovenského Ministerstva kultúry, odboru pre veci cirkevné p. Kmeť a p. Šnýdr. Potom o. prodekan odovzdal slovo d. o. prot. dr. A. Mihaľovi, dekanovi, ktorý predniesol slávnostný prejav, ktorý uverejňujeme nižšie. Po slávnostnom prejave ako prvý pozdravil slávnostné zhromaždenie nám. gen. riaditeľa Ministerstva kultúry SSR z Bratislavy p. Ján Kmeť, ktorý okrem iného povedal: „Hodnotili ste svoju prácu za 25 rokov vykonanú. Spomínali ste, čo znamená PBF pre pravoslávnu cirkev a spoločnosť. Ďakujem v mene p. Karola Šnýdra, prednostu sekretariátu pre veci cirkevné Ministerstva kultúry CSR, i v mene pracovníkov Ministerstva kultúry SSR i v mene vlastnom za všetko pozitívne, čo bohoslovecká fakulta a jej pro-

Dekan PBF prot. dr. A. Mihaľov víta vo fakultnej kaplnke J. Blaž. metropolitu Doroteja

fesori a študenti urobili pre spoločnosť. Bol som sám pri zrode PBF v roku 1950. Vtedy bolo viac ťažkostí, ako teraz, ale spolu sme všetko prekonali“. Nakoniec p. Kmeľ poďakoval všetkým tým, ktorí stáli pri zrode PBF a tým, ktorí pracujú na PBF teraz zaželal veľa elánu do práce a študentom do štúdia. Pripomenul študentom, aby si vážili nášho socialistického zriadenia, lebo v kapitalistickom svete nemajú študenti také možnosti, ba naviac sú aj prenasledovaní, ako napr. teraz vlastenci v Španielsku.

Za Posvätnú synodu pravoslávnej cirkvi v ČSSR prehovoril Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej, ktorý okrem iného povedal: „Som rád, že môžem aj napriek pracovnému zaneprázdneniu v našom cirkevnom ústredí zúčastniť sa na takej veľkej slávnosti našej duchovnej školy. Keď tak zaspomínam na časy dávno minulé, uvedomím si, že vtedy kandidáti na duchovných nemali možnosť študovať v Československu vôbec. Študovali v zahraničí s veľkými ťažkosťami. Teraz vďaka socialistickému zriadeniu mohli a môžu naši bohoslovci študovať vo vlasti za najlepších podmienok.“

Ďalej povedal: „Pracovníkom fakulty a študentom nech bude vzorom pravý Pastier — Isus Christos, ktorý nekonal pre seba na tomto svete nič, ale všetko urobil pre svojich blížnych. I my tak konajme, Robme dobré skut-

ky pre svojich blížnych, pre cirkev, pre spoločnosť. Tvorivou prácou naplňte svoj život. Vy, študenti, teraz sa musíte sami učiť a zdokonaľovať v bohosloveckých a spoločenských náukach, ale onedlho budete učiť svoje stádo, preto musíte byť dobre pripravení. Stráňte sa všetkého, čo ponizuje dôstojnosť pravoslávneho kresťana, bohoslovca a kňaza. Bojujte za mier, lebo to je najhumánnejšia vec, o čom i Isus Christos mnoho učil a kázal. Vy, mladší, neviete, čo je to vojna, preto chrániť mier a bojovať za mier je povinnosťou každého kresťana. Na túto tému mali by písať v našich cirkevných časopisoch profesori, študenti a duchovní, lebo máme v tomto smere povinnosti i voči Svetovej rade cirkví a o pravoslávnu teológiu sa zaujímajú i iné cirkvi a inštitúcie.“ Vladyka metropolita nakoniec pozdravil slávnostné zhromaždenie i v mene prítomných archijerejov, pracovníkov Eparchiálnych rád prešovskej, michalovskej, pražskej a olomoucko-brnenskej a zaželal profesorom a študentom od milostivého Boha veľa síl a múdrosti k vytýčenej práci.

Za prvých absolventov PBF z rokov 1950—1954 pozdravil slávnostné zhromaždenie d. o. prot. I. Lipták zo Svidníka, ktorý poďakoval za výchovu, vzdelanie a zaželal fakulte, aby naďalej úspešne prekvitala v ďalšom štvrtstoročí.

Potom bol prečítaný pozdravný list od kancelára MR, d. o. prot. dr. A. J. Nováka.

Záverečné slovo predniesol o. dekan fakulty. Povedal: „Keď začíname ďalšie štvrtstoročie existencie našej fakulty, uvedomujeme si dnes veľmi dobre, že za všetky úspechy, ktoré naša fakulta dosiahla, patrí vďaka Pánu Bohu, nášmu socialistickému zriadeniu a horlivej práci ako bývalých, tak i terajších pracovníkov našej matky cirkvi a našej fakulty.“

Slávnostné zhromaždenie pri príležitosti 25. výročia založenia PBF bolo ukončené modlitbou — troparom k sv. krížu.

R. F.

Slávnostný prejav

DEKANA PBF ANDREJA MIHAĽOVA NA JUBILEJNOM OTVORENÍ ŠKOLSKÉHO ROKU 1975/76 PRI PRÍLEŽITOSTI 25. VÝROČIA ČINNOSTI PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTY V PREŠOVE.

Vaše Blaženstvo, Vaše Preosvietenstvo, drahí hostia,
Vážené slávnostné zhromaždenie!

„Milosť Vám a pokoj od Boha Otca nášho a Pána Isusa Christa“ (Rim. 1, 7).

V túto, pre našu duchovnú ustanovizeň, Pravoslávnu bohosloveckú fakultu, tak slávnostnú chvíľu, sa začína písať ďalšia stránka dejín jej života. Dnes sa z milosti Božej dožívame strieborného jubilea, štvrtstoročia existencie našej Alma Mater. Je to historický fakt mimoriadnej dôležitosti nielen pre našu fakultu, ale pre celú našu pravoslávnu cirkev.

S pocitom hlbokkej vďačnosti Pánu Bohu za to, že sme sa dožili tejto radostnej udalosti, vzdávam vŕcnu vďaku najdobrotivejšiemu Hospodinovi za to, že celých 25 rokov svojou pravcou ochraňoval nás a viedol nás po ceste k poznaniu Jeho pravdy, k dobrej výchove oddaných kňazov cirkvi pravoslávnej, našej matky, a statočných vlastencov, ktorí svojou tvorivou prácou zasväcujú svoj život cirkvi pravoslávnej v rodnej vlasti a budovaniu socializmu u nás.

Sme úprimne vďační vedeniu našej cirkvi za sväté modlitby a morálnu podporu, lebo len tak môžeme úspešne plniť nám uložené úlohy. Som osobne rád, že naše oslavy 25. jubilea sa konajú za účasti Posvätnéj synody na čele s Jeho Blaženstvom Dorotejom, metropolitom pražským a celého Československa, čo dáva tomuto slávnostnému aktu mimoriadny význam v tom zmysle, že Pravoslávna bohoslovecká fakulta je majákom tých, ktorí hľadajú cestu k Spasiteľovi.

Z celého srdca vzdávam vďaku štátnej správe pre veci cirkevné, za jej všestrannú starostlivosť, lebo nebyť ňou poskytovanej pomoci, dnes, môžem to prehlásiť, neboli by sme svedkami tejto slávnostnej chvíle, kedy si môžeme hrdlo pripomínať 25. výročie existencie našej fakulty. Za buržoáznej republiky bolo len snom našich otcov a dedov, aby v našej vlasti bolo zriadené bohoslovecké učilište. Dnes, za socialistického zriadenia sa to stalo skutkom a my všetci sme očitými svedkami existencie bohovedného stánku s plným zaopatrením, ktoré máme pre výchovu kňazského dorastu.

Som nesmierne nadšený a mám úprimnú radosť, že medzi nami máme možnosť privítať zástupcov štátnej správy pre veci cirkevné oboch Ministerstiev kultúry v našej vlasti, a to námestníka gen. riaditeľa MK SSR z Bratislavy pána Jána Kmela a pána Karola Snýdera, prednostu sekretariátu pre veci cirkevné Ministerstva kultúry Českej socialistickej republiky z Prahy, keď ich môžeme ubezpečiť, že prostriedky dávane na našu fakultu nie sú márne, lebo mierový program svedomite plníme tak, aby každý poslucháč videl svoj jasný životný cieľ — vychovávať veriacich vo viere a láske k Bohu a k blížnemu, byť mierotvorcom pre šťastie človeka, aby tento mal radosť zo svojho života.

My, ktorí sme sa dnes zišli na slávnostnom akademickom zhromaždení, sa radujeme z toho, že náš sviatok spadá do historického času 30. výročia oslobodenia Československej republiky Sovietskou armádou spod fašistického jarma. O význame oslobodenia našej vlasti sme hovorili na mítingoch, ale i tak sa chcem zmieniť o tom, že nebyť slobody tak draho vykúpenej krvou statočných synov a dcér, naša pravoslávna cirkev by nebola vzkriesená z ruín. Preto budme vďační a hrdí na to, že patríme do rodiny socialistického tábora, ktorý na čele so Sovietskym zväzom je zárukou našej šťastnej budúcnosti.

Vážené akademické zhromaždenie, drahí hostia, milí bratia poslucháči!

Ani jedna cirkev v Československu pred 25 rokmi nepociťovala taký nedostatok duchovenstva a potrebu zriadenia vyššej bohosloveckej školy, ako cirkev pravoslávna, preto s plným pochopením a vďakou prijala pravoslávna cirkev v Československu vládne nariadenie z 26. júla 1950 číslo 112/1950 Zb., ktorým okrem hmotného zabezpečenia cirkvi a jej zrovnoprávnenia s ostatnými cirkvami bola zriadená i bohoslovecká fakulta pre výchovu vlastných duchovenských kádrov. Touto zákonnou podporou pre našu cirkev prestali ťažkosti s výchovou kňazského dorastu, keďže vieme, že pravoslávna cirkev za býv. Československej republiky posielala tých, ktorí sa chceli stať pravoslávnymi kňazmi do zahraničia, najmä do Juhoslávie a do Bulharska. Po oslobodení našej vlasti, zápasiac s nedostatkom duchovných, sa naša cir-

Z otvorenia jubilejného akadem. šk. roku 1975/76 na PBF

kev obrátila s prosbou na vládu našej republiky, aby bol zriadený najprv bohoslovecký seminár. Cirkev sa stretla s pochopením vo vládnych kruhoch, a tak na jeseň roku 1948 bol zriadený Duchovný seminár v Karlových Varech, ktorý o rok potom presídlil do Prahy. O dva roky po zriadení seminára, na základe hore spomínaného vládneho nariadenia číslo 112/1950 Zb. bola zriadená Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prahe, neskôr pomenovaná „so sídlom v Prešove“, čím sa splnila túžba našich otcov a dedov, ako som to už spomínal. Tak bola poskytnutá našej cirkvi možnosť zabezpečovať náboženský život svojich veriacich výchovou a vzdelávaním duchovných pre úspešnú dušpastiersku činnosť vo svojej domovine. Hodno spomenúť pritom aj tú skutočnosť, že k 15. septembru 1950 došlo cca 140 žiadostí o prijatie na štúdium na bohosloveckú fakultu. Dňa 3. októbra 1950 učiteľský zbor na čele s vtedajším dekanom, prot. prof. dr. Jozefom Hradilom zložil v Prahe sľub do rúk námestníka predsedu vlády a ministra — vedúceho Štátneho úradu pre veci cirkevné Zdenka Fierlingera v budove Predsedníctva vlády. Toho istého dňa v popoludňajších hodinách profesorský zbor prijal vtedajší exarcha, Jeho Vysokopreosvietenosť vladyka Jejevferij, neskôr hlava našej cirkvi. Je zaujímavé spomenúť si dnes na niekoľko slov z jeho prejavu, ktoré i dnes sú aktuálne pre nás, ktorým je zverená výchova a vzdelanie vysokokvalifikovaných činiteľov našej cirkvi. Vladyka exarcha sa spýtal prítomných profesorov na to, čo čakajú veriaci a pravoslávna cirkev od nich, a hneď si sám odpovedal: „Pravoslávna cirkev a jej veriaci očakávajú od

vás, že vychováte hodných pastierov cirkvi a hodných občanov svojej vlasti. Na to treba, aby učenie nebolo scholastické, ale pravdivé a živé vzdelanie rozumu i srdca budúcich pastierov. Vzdelaného človeka si ľud váži a vzdelaných pastierov duše si nielen váži, ale ich aj miluje. Pravoslávna cirkev a veriaci si želajú, aby z múrov fakulty vychádzali ľudia vzdelaní a naplnení kresťanským duchom. Pri vzdelávaní žiakov zostaňte verní svätému Písmu a učeniu cirkevných otcov a učiteľov. Veriaci ľud a pravoslávna cirkev očakáva od pastierov slovo Božie, ale očakáva tiež, že pastieri budú utvrdzovať veriacich v láske a oddanosti k vlasti, že budú vernými pomocníkmi ľudovodemokratickej vlády a jej tvorivej práce a že budú bojovníkmi za mier!"

Dňa 17. októbra 1950 sa konalo slávnostné otvorenie školského roku 1950/51. Tohto otvorenia sa zúčastnili predseda KNV v Prešove p. Medved, zástupca Slovenského úradu pre veci cirkevné p. Maliček, členovia Posvätnej synody na čele s Jeho Vysokopreosviatenosťou vладыkom exarchom Jelevferiom, Vysokopreosviateným Alexijom, biskupom prešovským a Vysokopreosviateným Alexandrom, biskupom michalovským. Za evanjelickú cirkev bol prítomný vtedajší prešovský senior Ctibor Hanzo.

Slávnostné otvorenie sa začalo bohoslužbami v našej internátnej kaplnke a moleben k Duchu sv. slúžil sám Vysokopreosviatený exarcha za účasti duchovných — funkcionárov fakulty. Vo svojom slove vладыka exarcha prosil Boha, aby požehnal činnosti fakulty, aby korunoval úspechom prácu profesorov, aby z brány fakulty vychádzali pastieri dobrí, vzdelaní, ktorí vrátia sa a obetavo budú slúžiť pravoslávnej cirkvi i svojmu ľudu, ktorí budú ozajstnými služobníkmi cirkvi a horlivými vlastencami. Vладыka exarcha znovu apeloval na profesorov, aby vychovávali kňazský dorast vo viere a láske k Bohu a svojmu blížnemu vo vedomí, že svojou prácou budú vykonávať božské dielo a že ich Hospodin odmení tým, že uvidia sladké plody svojej práce.

Dovoľte mi teraz, vážení prítomní, aby som uviedol krátky prierez životom fakulty od jej vzniku, t. j. od 1. októbra 1950:

Pretože väčšina pravoslávnych veriacich žije na východnom Slovensku, Štátny úrad pre veci cirkevné v Prahe pozmenil sídlo fakulty z Prahy na Prešov, a tak s účinnosťou od 1. októbra 1950 fakulta začala svoju činnosť. Mala 50 poslucháčov, 9 profesorov a 2 lektorov. Prvým dekanom novozriadenej fakulty bol protojerej dr. Jozef Hradil, ktorý bol súčasne profesorom liturgiky, pastierskeho bohoslovía a homiletiky. Prvým prodekanom fakulty bol ing. Boris Čerkes, vtedajší kancelár Exarchátnej rady pravoslávnej cirkvi v Prahe, súčasne bol profesorom a vedúcim katedry spoločenských náuk. Prvým tajomníkom fakulty bol JUDr. Kornel Michalič, profesor, vedúci katedry praktického bohoslovía, úradník ONV v Michalovciach, prvým prefektom bol MgrTh Leonid Berezovský, inšpektor Duchovného seminára v Prahe, ktorý bol vedúcim katedry systematického bohoslovía, profesorom dogmatiky a cirkevného spevu. Prvým špirituálom bol pravoslávny duchovný o. Vasil Stryžák, ktorý bol duchovným správcom fakulty, hospodárskym správcom internátu fakulty bol br. Andrej Tivadar. Ďalšími profesormi fakulty boli: Michal Kizák, pravoslávny duchovný, ktorý bol profesorom kresťanskej mravouky, sociálnej etiky a cirkevnej slovančiny. Ilja Kačur, pravoslávny duchovný, bol docentom na katedre biblistiky, učil Nový zákon. Dr. Július Hricišák, pravoslávny duchovný, bol profesorom apologetiky a zrovnávacieho bohoslovía, Štefan Balogh, pravoslávny duchovný, bol vedúcim katedry biblistiky, profesorom Starého zákona. Dr. Jozef Kizák, pravoslávny duchovný, vedúcim katedry zákl. bohosl., bol profesorom filozofie, sociológie, hebrej činy, latinčiny, gréčtiny a nemčiny. Peter Dudinský, pravoslávny duchovný, ve

dúci katedry cirkevných dejín, bol profesorom všeobecných cirkevných dejín a československých cirkevných dejín.

Lektormi na fakulte boli: Dezider Schudich, pravoslávny duchovný a vtedajší gen. vikár prešovskej eparchie, prednášal cirkevné umenie, a Alexej Farinich, vtedajší riaditeľ Ruského gymnázia v Prešove, prednášal ruský jazyk.

Prvá fakultná rada pozostávala z tohto učiteľského kolektívu: dekan prof. dr. J. Hradil, prodekan prof. ing. B. L. Čerkes, tajomník prot. dr. K. Michalič, prof. o. Št. Balogh, prof. MGrTh L. A. Berezovský, prof. dr. o. Jozef Kizák, prof. o. Peter Dudinský, predstaviteľ pravoslávnej cirkvi: prot. o. Jiří Novák a zástupca študentov.

Internát pri fakulte: rektor Juraj Ščambora, vicerektor Andrej Tivadar, špirituál doc. o. V. Stryžák, inšpektor prof. MGrTh L. A. Berezovský.

V priebehu 25 rokov sa stav učiteľského zboru zmenil a dopĺňoval týmito učiteľmi: prot. MGrTh Vasil Mardak, profesor zo Sibiu, ktorý reemigroval z Rumunska do Československa, prot. dr. Jozef Kulheim, prot. Peter Kernaševič, d. o. Pavel Bobalík, Andrej Hnidák, Andrej Jedinák, Ivan Macinský, Michal Kopčák, Ján Bánoci, Alo Katančič, prot. G. Stankaninec, igumen Cyril (Mučička), terajší biskup michalovský, prot. Andrej Mihaľov, riaditeľ ÚER Prešov, igumen Ioann (Kuchtin), reemigrant z Juhoslávie, neskôr 2. hlava našej cirkvi, metropolita pražský a celého Československa, d. o. Št. Pružinský, d. o. Pavel Aleš, d. o. Michal Olexa, odbor. asistent, d. o. Milan Gerka, d. o. prot. Anton Podhajecký, lektor cirkevného spevu, Preosviatený vладыka Nikolaj a Ján Sivíček.

Pohyb funkcionárov fakulty bol takýto:

Prvým dekanom bol prot. — stavrofor ThDr. Jozef Hradil, jeho nástupcom prot. JUDr. Jozef Kulheim, mitr. prot. ThDr. Peter Kernaševič, ktorého v školskom roku 1960/61 zamenil doterajší dekan prof. prot. ThDr. Andrej Mihaľov.

U prodekanov je toto poradie:

Ing. Boris L. Čerkes, prot. ThDr. Jozef Kizák, prot. G. Stankaninec, prof. ThDr. Leonid Berezovský, prof. Pavel Bobalík, prot. ThDr. Štefan Balogh, a terajší prodekan prot. ThDr. Štefan Pružinský.

Tajomníci sa menili takto: JUDr. K. Michalič, Andrej Jedinák, Ján Bánoci, Ivan Macinský, Michal Kopčák a terajší tajomník Ján Sivíček.

Vicerektori boli dvaja: Andrej Tivadar, po ňom terajší prof. Andrej Hnidák.

Fakulta od svojho založenia má 4 ročníky a 6 katedier: biblickú, systematického bohoslovía, základného bohoslovía, praktického bohoslovía, cirkevných dejín a spoločenských náuk. Má 8 učiteľov a 8 osôb administratívno-technického zadelenia.

Pri fakulte je zriadený internát a poradie vychovávateľov, resp. špirituálov, je toto: prot. doc. Vasil Stryžák, doc. igumen Ioan Kuchtin, d. o. Michal Bega, doc. igum. Cyril Mučička, prot. G. Šutko, igum. Metod Kančuha, d. o. Ján Jacoš, prot. Mikuláš Kocvar, terajší biskup prešovský, prot. G. Kuzan, odb. asistent Milan Gerka, odb. asistent prot. Michal Olexa a prot. Jozef Iljuk.

Vedeckú hodnosť doktora teológie fakulta od svojho založenia doposiaľ udelila týmto osobám (podľa poradia):

Jeho Blaž. Jelevferiovi, metropolitovi pražskému a celého Československa, doktor honoris causa, dňa 24. apríla 1952,
prot. Petrovi Kernaševičovi dňa 20. októbra 1954,
prot. Iljovi Kačurovi dňa 20. októbra 1954,
Vysokopreosviatenému vладыkovi Nikolajovi, metropolitovi krutickému a

kolomenskému z Moskvy, doktor honoris causa, dňa 13. decembra 1954, prot. Štefanovi Baloghovi dňa 28. februára 1957, prot. Feriz Berki, administrátorovi maďarských pravoslávnych farností v Budapešti, dňa 20. decembra 1957, prot. Alexejovi Znoskovi, duchovnému z Varšavy, dňa 22. decembra 1959, prot. Jiřímu Novákovi, kancelárovi ÚMR v Prahe, dňa 23. júna 1960, prot. Andrejovi Mihaľovi, riaditeľovi ÚER v Prešove, dňa 23. júna 1960, Jeho Blaž. Jánovi, metropolitovi pražskému a celého Československa, doktor honoris causa, dňa 23. mája 1961, prot. Ioanovi Nedelčevovi Egnevu, predstaviteľovi bulharskej pravosl. cirkev v Budapešti, dňa 25. novembra 1961, prot. Ioanovi Kopolovičovi, gen. vikárovi prešovskej eparchie, terajšiemu arcibiskupovi Jonatanovi v Kišineve, dňa 15. októbra 1963, prot. Alexejovi Vitvickému, duchovnému z Karlových Varov, doktor honoris causa, dňa 30. novembra 1967, MGrTh. Leonidovi Berezovskému, prof. PBF, dňa 26. 6. 1969, prot. Karolovi Dušanovi Surmovi, riaditeľovi ÚER v Prahe, dňa 10. decembra 1970, prot. Levovi Dosedělovi, duchovnému z Oskavy, dňa 10. decembra 1970, Jeho Svätosti Pimenovi, patriarchovi moskovskému a celej Rusi, doktor honoris causa spoločne s Ev. bohosloveckou fakultou v Bratislave, dňa 2. februára 1973, prot. Štefanovi Pružinskému, prodekanovi PBF, dňa 6. decembra 1974. Z profesorského zboru sa dnešného jubilea nedožili títo profesori:

Prot. Vasil Stryžák, prot. ThDr. Jozef Hradil, Ing. Boris L. Čerkes, prot. dr. Jozef Kizák, prot. Michal Kizák, prot. Vasil Mardák, d. o. dr. J. Hriciák, prot. Pavel Bobalík, prot. ThDr. Ilja Kačur, a Jeho Blaž. Ján, metropolita na odpočinku v Odese.

Z prvých absolventov fakulty sa nedožili: d. o. Ján Rusín, správca farnosti Petrová a ďalší dvaja z neskorších absolventov, d. o. Július Gelžinský a d. o. Vasil Prokopovič.

Prosím, aby prítomní teraz povstaním uctili ich svetlú pamiatku a zaspievali im „Vičnuju pamjať...“

Pre vašu ct. pozornosť a informáciu ešte uvádzam, že v priebehu svojho 25-ročného jestvovania naša fakulta vyradila 201 absolventov, z ktorých 139 osôb prijalo kňazské svätenie.

Vážené akademické zhromaždenie!

Úprimne vítam vás všetkých, profesorov, i tých poslucháčov, ktorí prvýkrát prekročili brány tohto nášho bohovedného stánku, ako aj vás všetkých na našom dnešnom vzácnom jubilejnom otvorení školského roku. Budeme vás, študentov, pripravovať na dialóg so súčasnosťou, a to neprestajným zdokonaľovaním sa v teologických a spoločenských vedomostiach. Duchovný pastier sa musí rovnakou mierou starať ako o duchovné, tak i o svetské potreby svojho veriaceho ľudu. Duchovný žije na zemi a medzi svojou duchovnou pastvou, preto sa nesmie pred ňou izolovať, ale má sa s ňou deliť o všetky jej starosti, radosti i žiaľ. Rozhodli ste sa dobrovoľne stať sa rybarmi ľudských duší. Hovorí prorok o tom, „aké krásne na horách sú nohy toho, ktorý zvestuje pokoj, ktorý zvestuje veci dobré“. Aké budú vaše nohy posla Božieho, ktoré budú stáť pred oltárom pri prinášaní bezkrvnej obete za pokoj tohto sveta, za spásu duší vám zverených ľudí, vaše nohy sa budú ponáhať k lôžku chorého, k lačným a smädným, nahým a tým,

ktorí sú bez prístrešia, opusteným a nezaopatreným. Vybrali ste si najkrajšie a najšlachetnejšie povolanie, zdokonaľujte sa v ňom, horte túžbou čím skôr sa stať služobníkmi oltára, preto sa obohacujte bohosloveckou náukou.

V tento slávnostný okamih, keď si pripomíname 25. výročie existencie našej Alma Mater, pociťujeme Božie požehnanie, ktoré sa nám dáva na osvetovom poli Christovej vinice. Máme nesmiernu radosť zo šťastného života nášho pracujúceho ľudu v milovanej našej vlasti, máme radosť z toho, že naša vlasť speje k ešte šťastlivejšiemu a lepšiemu zajtrajšku. Chceme všetci občania našej vlasti žiť bratsky vedľa seba, budovať spoločne náš prekrásny socialistický domov. My, veriaci, vieme, že len v mieri môžeme byť šťastní a mať radosť zo života. Naša pravoslávna cirkev nechce spokojnosť a šťastie len pre svojich veriacich, ale pre všetkých ľudí dobrej vôle na tejto planéte. Kresťanský Boh je Boh pokoja a lásky a On nás vyzýva k mierovej práci: „Príklad som vám dal, aby ste činili, ako ja som činil“. Sme vďační Pánu Bohu aj za to, že slobodne môžeme v našej socialistickej vlasti vyznávať svoju pradedovskú pravoslávnu vieru, zachovávať cyrilometodějské dedičstvo, že môžeme slobodne hlásať slovo Božie, a tak vytvoriť pokoj na zemi a uvedomelo našim vlasteneckým postojom konať si svoje povinnosti tvorivými skutkami.

Na záver si dovoľujem Vás, Vaše Blaženstvo, vážení zástupcovia štátnych úradov pre veci cirkevné, Vás, prvých veteránov pri zakladaní fakulty ako spomedzi profesorov, tak aj z administratívno-technického personálu, Vás, prví absolventi, ako aj všetkých prítomných, čo najsrdečnejšie pozdraviť a privítať, a tak otvoriť školský rok 1975/1976 na našej fakulte.

Pozdvihnime svoje srdcia k Bohu a vrácnou prosbou prosíme všemilostivého Pána Pokoja a Života aj v tomto začínajúcom sa školskom roku, aby nám bol nápomocný a aby nám štedro žehnal v našej činnosti do ďalšieho štvrtstoročia a nás všetkých ochraňoval svojou prebohatou milosťou po všetky dni života nášho. Amiň.

Zo života našich farností

Tradičný odpust v Lodomírovej už dlhé roky má vysokú duchovnú úroveň a prebieha v radostnej atmosfére. Tak tomu bolo aj tohto roku. I keď počasie nebolo veľmi žižlivé, bol deň 14. septembra pre veriacich tejto obce a širokého okolia veľmi slávnostný. Na odpust zavítal Preosvietení vladyka Nikolaj, biskup prešovský so svojim sprievodom. Po privítaní d. o. prot. M. Kernaševičom bola odslúžená slávnostná archijerejská sv. liturgia za asistencie duchovných Svidníckeho okresu.

Hlavnú kázeň na evanjeliu o tému predniesol d. o. Vasil Slivka zo Pstriny. Na bohoslužbách bolo prí-

tomných mnoho veriacich, ktorí pristúpili k sv. spovedi a sv. prijímaniu. Na konci sv. liturgie prehovoril Preosvietení vladyka Nikolaj, ktorý posilnil veriacich na ich životnej ceste k spáse ich duší, v čom im bude pomáhať Boh modlitbami sv. Jána Krstiteľa. Pri sv. liturgii bol d. o. prot. Michal Kernaševič vyznamenaný právom nosenia mitry. Toto vyznamenanie mu udelil Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej. Všetci prítomní duchovní i veriaci jeho vyznamenanie prijali s uspokojením, lebo svedčí o veľkej horlivosti a zásluhách otca Michala.

G. K.

Kružlová: nový ikonostas v miestnom pravosl. chráme

V nedeľu dňa 13. júla t. r., v deň chrámového sviatku sv. ap. Petra a Pavla, navštívil Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, pravoslávnu farnosť KRUŽLOVÁ, okr. Svidník, kde vysvätil nový oltár a ikonostas v miestnom pravoslávnom chráme. Po ukončení posviacky sa konala slávnostná archijerejská sv. liturgia, ktorú slúžil Preosvietený vladyka Nikolaj, d. o. prot. Peter Spišák, riaditeľ ER, d. o. prot. Michal Kernaševič z Ladomírovej a ďalší duchovní z okolia.

Kázeň na tému sviatku predniesol d. o. prot. Peter Cuper zo Stropkova. Po skončení sv. liturgie sa láskavými a poučnými slovami prihovoril k veriacim Preosvietený vladyka Nikolaj, poďakoval im za vzornú starostlivosť o ich chrám Boží. Poďakoval tiež miestnemu duchovnému d. o. Lipinskému a povýšil ho na protojereja.

Zo života prešovskej eparchie

ARCHIJEREJSKÉ ODPUSTOVÉ BOHOSLUŽBY

● Dňa 14. septembra 1975 sa konal tradičný odpust na počesť chrámového sviatku Svätia Jána Krstiteľa v Ladomírovej, na ktorom sa zúčastnil Preosvietený vladyka NI-

kolaj, biskup prešovský, so svojim sprievodom. Podrobnosti o tomto odpuste uvádzame na inom mieste.

PREŠOV

● Dňa 21. septembra t. r. sa konal odpust v deň sviatku Narodenia Matky Božej v Prešove. Sláv-

nostné bohoslužby sa konali od skorých ranných hodín. Počas týchto bohoslužieb pristúpilo veľa veriacich miestnych i z okolia k sv. spovedi a sv. prijímaniu. Archijerejskú sv. liturgiu odslážil Preosvietený vladyka Nikolaj s prešovským duchovenstvom. Sviatočnú kázeň predniesol d. o. E. Sovič z Lutinej. Na konci sv. liturgie pozdravil prítomných veriacich Preosvietený vladyka Nikolaj. Oboznámil veriacich s históriou sviatku a zaželel im veľa lásky a orodovania Matky Božej do ďalšieho pozemského života, pretože len na prosby Bohorodičky nám môže jej Syn byť milosrdným sudcom a môže nám darovať život večný.

PREMIESTNENIE A USTANOVENIE

● D. o. Juraj Čokina, správca farnosti Becherov okr. Bardejov, bol dňom 1. X. 1975 premiestnený a ustanovený za správcu uprázdnenej pravoslávnej farnosti Jarabiná, okr. Stará Ľubovňa.

● D. o. Michal Kuruc, novokňaz, bol dňom 1. X. 1975 ustanovený za správcu farnosti Becherov.

UVOLENENIE

● D. o. Michal Chovanec, správca farnosti v Jarabine, bol dňom 1. IX. 1975 na vlastnú žiadosť uvoľnený z duchovenskej činnosti.

Kňazské jubileum

Tohto roku oslávil 25. výročie — strieborné výročie — od kňazskej vysviacky d. o. mitr. prot. Peter CUPER, správca pravoslávnej farnosti v Stropkove. Otca Petra poznám od

detstva a nikdy nezabudnem, ako už ako malý chlapec čítal Apoštola v chráme v Ladomírovej. Ešte ho nebolo od zeme vidno. Jeho duchovným otcom bol neb. otec archimandrita Sáva (Strave) v monastieri prep. Jo-ba Počajevského v Ladomírovej, kde o. Peter často býval. Otec Sáva bol človek svätého života a veľký rododub vyznamenaný našim zriadením, ktorý mal nemalú zásluhu na tom, po akej životnej ceste sa pustil otec Peter.

Náš jubilant sa narodil 9. júla 1928 vo Vagrinci, okr. Svidník, v chudobnej roľníckej rodine. Ľudovú školu navštevoval tamtiež, meštianku vo Svidníku. Komerč. akadémiu s maturitou ukončil v Prešove. Bohoslovecké štúdium na Duchovnom seminári absolvoval v Prahe. Po ukončení štúdia bol Preosvieteným Alexijom, biskupom prešovským, dňa 22. novembra 1950 rukopoložený na diakona a 23. novembra na jereja

(kňaza). Jeho prvou farnosťou sa stal Stropkov, kde pôsobí nepretržite na Božiu slávu už 25 rokov.

Podľa príkladu svojho duchovného otca chcel aj otec Peter byť dobrým synom sv. pravoslávnej cirkvi a svojej vlasti. Už ako študent sa hlási budovať Trať mládeže, kde je za vzornú prácu vyznamenaný pochvalným uznaním a titulom „úderník“. Ako duchovný sa zapája do mierového úsilia a jeho diskusné príspevky sú plné zápalu za mier na celom svete. Sám pocítil hrôzy vojny, počas ktorej zahynula jeho matka i jeho sestra. Za túto svoju prácu mal otec Peter mnoho obdivovateľov i mnoho nepriateľov. Čo sa mu len nasľubovali, čo sa mu navyhrážali, aby v roku 1968 zradil svoju pradedovskú vieru. Vyvesovali o ňom plagáty, nazývali ho zradcom a kolaborantom, verejne na celej strane ho pošpinili v denníku SMENA na nedeľu zo dňa 21. marca 1969, nakoniec ho brutálne a násilne vyhodili z bytu so sedemčlennou rodinou. Dva roky bol odtrhnutý od svojich veriacich a býval u o. Kernaševiča na fare v Ladomírovej, kde sa v dvoch miestnostiach tiesnilo 15 ľudí, ale vydržal a Boh mu pomohol.

Dnes znovu slúži v Stropkove pri krásnom oltári a ikonostase, ktorý bol postavený jeho zásluhou. Krásne zvony, na ktorých je vyliate aj jeho meno, zvolávajú veriacich do chrámu. Štíhla zvonica, bočné oltáre, oplatenie s krásnou bránou, kvetinná výzdoba, to všetko sú výsledky jeho práce. Nezabúda ani na filiaľne obce. Nemalú zásluhu má na

oprave chrámu v Brezničke, vybudovaní nových chrámov v Potôčkach a v Chotči. Vlastnoručne na slávu Božiu vymaľoval chrám vo Vojtovciach, v Šandale a vo Vyškovciach na cintoríne. Taktiež vyrobil a postavil ikonostasy vo Vojtovciach a Krušinci. I plán nového krásneho chrámu v Porúbke je jeho prácou. Nášho jubilanta dobre pozná celé okolie. Veriaci na odpustoch v Lutinej, Stropkove, Bardejove, Prešove, na Bukovej Hôrke i v Ladomírovej, radi počúvajú jeho povzbudivé slová, jeho kázne.

Po krízových rokoch zloby a nenávisť dnes znovu požíva úctu a vážnosť nielen pravoslávnych, ale aj inovercov. Mnohí ľutujú, akého násilia sa dopustili na jeho rodine.

Za svoju usilovnú prácu bol otec Peter vyznamenaný radom sv. Cyrila a Metoda a mnohými inými vyznamenaniami. Pri príležitosti 25. výročia kňazskej vysviacky a pôsobenia v Stropkove bol vyznamenaný právom nosenia mitry od Jeho Blaženstva metropolitu Doroteja. Toto vyznamenanie mu slávnostne odovzdal Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, dňa 20. júla 1975, keď bol v Stropkove chrámový sviatok.

K vďačným gratulantom sa pripája i my a veriaci zo širokého okolia a želáme d. o. Petrovi, aby ho Boh chránil aj naďalej v jeho usilovnej práci na nive sv. pravoslávnej cirkvi.

Na mnohaja lita!

Prot. M. Kurjatnik

Prázdné ruky

Tmavá noc rozprestiera svoje kráľovstvo nad dedinou. Tichý dážďik dubnuje svoju monotónnu pieseň v suchotavom listí stromov a potôčik, často neposedný a šantivý, so žblnkotom sa uberať na svoju ďalekú a večnú púť. Dedinka ticho drieme a len kde tu počuť hlas strážcu domu, alebo zavŕzganie vrátok, keď oneskorený chodec sa vracia domov po svojej práci.

Sliepňavé žiarovky žmurkajú na stĺpoch do tmy, aby ako ukazovali cestu prichádzajúcim i odchádzajúcim. V tej tmavej, dosť nevládnej noci zazvoní vo farskej kancelárii telefón. Raz, druhýkrát... Duchovný v polospánku zdvihne slúchadlo, myslíac, že ide o omyl, či žart. Trocha sa preberie, lebo na druhom konci drôtu počuje prítlmený hlas: „Tu vedúci Domu dôchodcov v T. Prosím Vás, otcie duchovný, prídte k nám, jeden starček tu zomiera a žiada o poslednú útechu...“

V ten moment sa duchovný preberie úplne, pretrie si oči a uvedomí si, že ho čaká dlhá cesta za starčekom, ktorý zomiera a potrebuje sa vyspovedať. V myslí si ho predstavuje, ako leží na lôžku, upadnutý, zdá sa, že dokonca počuje jeho slabý hlas. Veď koľko už ich pripravoval na poslednú cestu, koľko ich odprevádzal na večný odpočinok!

Chytrý sa obliekol a ponáhľal sa ešte do chrámu po sv. Dary. Potom vykročí na cestu, do nočnej tmy. Pred sebou má iba starca, musí prísť načas, lebo potom by bol išiel zbytočne... Pri bráne ústavu ho ticho víta vedúci a vedie ho schodištom do jednej z izieb. Na chodbe stojí skupinka mužov, starcov, v nočných úboroch, mlčanlivých, smutných, pazerajúcich na prichádzajúceho duchovného.

Zvláštny obraz, keď títo starci, ktorí svoj vek prežili v mnohých životných problémoch a ich postriebné vlasy pripomínajú rozkvitnutú jablňu, zvráskavené tváre, zem dopukanú od slnka a dobrácke oči sú studničky, ktoré sa s nádejou pazerajú ešte vpred, že sa im azda to stratené zdravie vráti, že ešte budú platnými v dome, pri svojich blízkych...

Duchovný vchádza do izbičky. Tri postele, jedna skriňa, stôl, stoličky, na stene krajinka, dvere na malý balkónček, koberec. To je všetko. V kúte na posteli sedí človek. Duchovný k nemu pristupuje, položí sv. kríž na nočný stolík, zapáli sviečky a obráti sa k starčekovi. Vidí, že mu po líkach stekajú horúce, ligotavé slzy. Jedna za druhou ako hrášky; počuje slabý vzlykot. Starček plače ticho, ale bez prestania. Duchovný sa mu ticho prihovára láskavými slovami, ale starček neodpovedá, ruky má zložené na kolenách, trasie sa od plaču, pozerá sa na ruky, nezdvihne oči k duchovnému, nič nevymá, iba svoje slzy. Duchovný ho chce upokojiť, potešiť, ale márne. Starček sa díva iba na ruky.

Duchovnému napadne: prečo práve na ruky? Pozrie sa na tie ruky tiež a vidí veľké, zdeformované prsty a dlane tvrdé od mozoľov po ťažkej drine. — Otecko...! — Iba tak povie duchovný. „Vy ste v živote museli veľa ťažko pracovať, keď i teraz máte tak ťažké a mozoľnaté ruky“.

Starček prestáva vzlykať, ešte raz sa pozrie na svoje ruky a začne tiško rozprávať: „Áno, otcie duchovný. Tieto ruky veľmi veľa pracovali. Azda ani jedna hruška zeme na mojom poličku sa nenájde, ktorá by neprešla týmito rukami. Každý kameň, každé zrno plesku pri stavbe domu prešlo mojimi rukami. Moje ruky poznajú i americké bane a len zázrakom som živý vyvázol, keď nás zasypalo. Štyroch synov a tri dcéry vychovali tieto ruky. A dnes, keď mám odísť z tohto sveta, cítim, že moje ruky sú prázdne... Málo urobili i pre dušu. Snažil som sa dať deti do poriadku, dať im školu, obživu. Dnes sú dospelé, majú svoje problémy, záujmy, starosti. Niekedy ma

prídu navštíviť na niekoľko minút. Na viac nemajú čas. A tak som sám, celkom sám a v tej samote rozmýšľam, koľko drahocenných chvíľ som v živote stratil, keď ani kríž som na seba nepoložil. Koľkokrát som urazil spravidlivého Boha? Koľkokrát som bol doma drsný, neznesiteľný, hašterivý, koľkokrát som spôsobil bolesť manželke. Chudera, mala dosť v živote; predčasne musela odísť. Pre Boha som neurobil nič, ale zato som Ho neraz urazil. Ako teraz predstúpim pred tvár Najvyššieho s takými prázdnyimi rukami?"

Duchovný počúva so zatajeným dychom a pred ním starček odvíja niť celého svojho života. Neprerušuje ho, niet prečo, veď to je ozajstná spoveď, spoveď človeka, ktorý si uvedomuje, čo v živote stratil, že si na druhý svet nevezme nič so sebou, že všetko robil pre blaho rodiny a že to zapadlo do zabudnutia, že jeho deti si naňho málo pamätajú a že nemá dosť dobrých skutkov, s ktorými by predstúpil pred súd Boží.

To je ozajstný príbeh starca a jeho života, jeho spovedi. Je veľa ľudí, ktorí si nespomenú na starobu, na smrť, na súd zavčas. Treba sa už teraz pozrieť na svoje ruky, s ktorými predstúpime pred tvár nášho Spasiteľa, Isusa Christa, Sudcu živých i mŕtvych.

Prot. Michal Bega

Zo života michalovskej eparchie

UZAVRETIE SNÁTKU

● Br. Ján Gliganič, absolvent Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove a Leningradskej duchovnej akadémie a Eva Koščová dňa 20. septembra 1975 uzavreli cirkevný sobáš v pravoslávnom chráme v Nižnej Rybnici. Mladomanželom blahoželáme a do nového života im prajeme veľa Božieho požehnania!

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● V nedeľu dňa 7. 9. t. r. Preosvietení vладыka Cyril, biskup michalovský, odslúžil archijerejskú sv. liturgiu v miestnom katedrálnom chráme v Michalovciach za asistencie d. o. Štefana Horkaja, predstaveného uvedeného chrámu. Na záver bohoslužieb Preosvietení vладыka predniesol príležitostnú kázeň na tému sv. evanjéla.

● V pondelok 8. 9. t. r., v deň sviatku Narodenia Bohorodičky, Preosvietení vладыka Cyril odslúžil archijerejskú sv. liturgiu v katedrálnom chráme v Michalovciach za asistencie d. o. Š. Horkaja. Kázeň predniesol Preosvietení vладыka.

● V nedeľu dňa 14. 9. t. r., v deň sviatku Povýšenia sv. Kríža,

Preosvietení vладыka Cyril odslúžil archijerejskú liturgiu v katedrálnom chráme v Michalovciach za asistencie d. o. Š. Horkaja. Posluhoval poslucháč PBF, br. Imrich Belejkanich. Ľudový spev viedol br. kantor Ján Fedor. Kázeň na tému sviatku predniesol d. o. Š. Horkaj, na konci bohoslužieb prehovoril k prítomným veriacim Preosvietení vладыka Cyril.

TRADIČNÉ ODPUSTOVÉ BOHOSLUŽBY

● V nedeľu 14. 9. t. r. sa konal tradičný odpust pri príležitosti chrámového sviatku Narodenia Bohorodičky v obci Dúbravka, okr. Michalovce. Slávnostnú sv. liturgiu slúžili spoločne d. o. prot. Ján Choma, predseda misijného odboru ER, d. o. Juraj Čap z Lastomíra, dočasný pobočný administrátor pravosl. farnosti v Dúbravke. Kázal d. o. prot. Ján Choma, na záver prehovoril d. o. Juraj Čap.

● V nedeľu 21. 9. t. r. v pamiatkovom chráme v Zemplínskej Širokej (Rebríne) sa konali tradičné odpustové slávnosti pri príležitosti chrámového sviatku Narodenia (Roždestva) Presvätej Bohorodičky. V preplnenom chráme spoločne slúžili d. o. Ladislav Fedor z Podhoroda

a správca miestnej farnosti, d. o. prot. Mikuláš Ščerbej, riaditeľ ER. Ľudový spev viedli striedavo br. kantori Július Čičák a Július Stréťavský. Odpustovú kázeň predniesol d. o. Ladislav Fedor na záver prehovoril d. o. prot. M. Ščerbej.

● V nedeľu 28. 9. t. r. bol odpust v Nižnej Rybnici pri príležitosti chrámového sviatku Pokrov

Presvätej Bohorodičky. Slávnostnú sv. liturgiu slúžil d. o. prot. Ján Choma, d. o. Ladislav Fedor a správca miestnej farnosti d. o. Ján Hatrák, kázal d. o. L. Fedor. Na konci bohoslužieb prehovoril k veriacim o význame sviatku d. o. prot. J. Choma. D. o. J. Hatrák sa v závere poďakoval všetkým za spoločné modlitby. (M. S.)

Posmrtné spomienky

Dňa 23. marca 1975 zosnula tíško, zaopatrená sviatosťami sestra Zuzana HRICKOVÁ, man-

želka býv. člena Metropolitnej rady pravoslávnej cirkvi a dnešného kurátora pravoslávnej cirkevnej obce v Medzilaborciach, br. Andreja Hricku. Nebohá zomrela vo veku 74 rokov. Bola rodáčkou z Paloty, vychovala dobre svoje deti a bola i vernou pomocníčkou svojmu manželovi pri blahom diele založenia pravoslávnej farnosti a výstavbe chrámu — pamätníka v Medzilaborciach.

Pohrebné obrady za veľkej účasti občanov vykonal miestny duchovný prot. M. Bega a prot. M. Kurjatnik dňa 25. 3. 1975.

Vičnaja jej pamjať!

Prot. M. Bega

Dňa 20. augusta 1975 v skorej ranných hodinách odišla od nás na večný odpočinok sestra Júlia VASILČÁKOVÁ z Kašova vo veku 78 rokov. Nebohá bola vernou veriacou našej cirkvi a stálou návštevníčkou pravoslávnych bohoslužieb. Na pohrebe sa s ňou rozlúčilo mnoho veriacich miestnych i z okolia. Pohrebné obrady odslúžil d. o. Sedlický a kantoroval br. Moňak. Nech Hospodin prijme jej dušu vo svojom dome.

Vičnaja pamjať!